

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ

Ηδη από πέρυσι έχει *ξεκινήσει μια ιδιότυπη* και αντισυμβατική ανταλλαγή, *σύμπραξη, συμπαραγωγή* ανάμεσα στο θέατρο «Πόρτα» και στο «Θέατρο του Νότου» (Αμόρε). Έχω την αίσθηση ότι δεν είναι θέματα αγοράς που ένωσαν την Πριγκηπονήσων με τη Μεσογείων, αλλά θέματα πνευματικής συγγένειας, κοινών αναζητήσεων και βαθύτερων, καλλιτεχνικών αναγκών.

Η Ξένια Καλογεροπούλου και ο Θωμάς Μοσχόπουλος έχουν κοινή πορεία ετών στη συγγραφή και συ-σκηνοθεσία έργων για παιδιά, που έχουμε χαρεί στο «Πόρτα». Εδώ και έναν μήνα λοιπόν, στο ίδιο αυτό θέατρο, έχει κάνει... πόρτα ένα έργο του Σαίξπηρ που σπάνια παίζεται διεθνώς. Δεν ήταν και τότε (αρχές του '70) τυχαία η στιγμή που ο Κουν διάλεγε ν' ανεβάσει αυτήν την γκρίζα παραβολή για την εξουσία, τον έρωτα, το καλό και το κακό της ανθρώπινης φύσης. Άλλο τόσο δεν είναι και τώρα, που το «Θέατρο του Νότου» αποφάσισε να το ανεβάσει μαζί με το «Πόρτα», εν μέσω αποκαλύψεων και συγκαλύψεων σκανδάλων, διαφθοράς, κενών εξουσίας κι αλλεπάλληλων πληγμάτων της λειτουργίας και της ηθικής της.

Παράξενο έργο, αλήθεια, γραμμένο στην ιακωβινή περίοδο του ελισσαβετιανού θεάτρου, όταν ο γιος της Μαρίας Στιούαρτ, Ιάκωβος Α', είχε μόλις ανέβει στον θρόνο της Αγγλίας, έμφοβος, τυραννικός, αλλά υποτελής σε μόδες κι «εκσυγχρονισμούς», κυνηγός μαγισσών και ηδονών.

Σ' αυτή την περίοδο, ο Σαίξπηρ κάνει μια στροφή προς έργα, όχι ιστορικά ούτε κοινόχρηστων υποθέσεων κι όπου η διασαλευμένη τάξη δεν επανέρχεται ποτέ (*Άμλετ, Οθέλλος, Ληρ*) και η κάθαρση δεν είναι διόλου ταυτόσημη με το γνωστό, το αναμενόμενο ή το ευτυχές τέλος τους. Ανάμεσα σ' αυτά, να κι ετούτο το αιρετικό «παραμύθι», αινιγματικό και αμφίσημο, όπου δεν μπορείς να πάρεις απάντηση σε κανένα από τα ερωτήματά του, όπου οι ήρωες είναι σχεδόν μπρεχτικοί στην αντιφατικότητά τους.

Όλα αρχίζουν με μια εγκατάλειψη-παραμέληση-παραχώρηση εξουσίας, ένα μοτίβο που επαναφέρει ο Σαίξπηρ συχνά στα έργα του (π.χ. *Ριχάρδος Β, Ληρ, Τρικυμία*). Αυτή η εθελούσια αλλαγή, λοιπόν, φέρνει εξουσιαστές κι εξουσιαζόμενους, νόμους εν ύπνω και νόμους εν ισχύ, σε συγκρούσεις που 'χουν να κάνουν με θεμελιώδη ερωτήματα πολιτικής, ηθικής, ερωτικής, συνειδησιακής τάξης. Κι όλα μένουν μετέωρα.

Η δράση του *Με το Ίδιο Μέτρο* τοποθετείται μέσα σε πορνεία, φυλακές και καπηλειά, φαντάζομαι στην ατμόσφαιρα της αριστερής όχθης του Τάμεση (που μεταμφιέζεται στην αντίστοιχη του Δούναβη), όπου υπήρχαν και τα θέατρα, που πριν γίνουν ναοί της ελισσαβετιανής τέχνης ήταν κι αυτά πορνεία. Μεταξύ των βασικών ηρώων κινούνται φιγούρες του ημίκοσμου και του υπόκοσμου ενός πανερωτικού, κοσμοκρατορικού Λονδίνου που κι αυτό φοράει τη μάσκα μιας άλλης πόλης, της Βιέννης.

Η σκηνοθεσία διάλεξε για όλ' αυτά, σύγχρονα σκηνικά και κοστούμια (Έλλη Παπαγεωργακοπούλου), σύγχρονα μουσικά ακούσματα (Gotik), σημερινές συμπεριφορές στη διδασκαλία του θιάσου, μαζί με την πολύ καλή μετάφραση (Άννα Μάσχα-Γιάννης Νταλιάνης), ζωντανή, μαεστρικά προσαρμοσμένη σε γλωσσικά ιδιώματα κυβερνείων, μοναστηριών, δικαστηρίων, πορνείων, πεζοδρομίων, αρχείων και νταβατζήδων.

Παρά την αρχική μου προσπάθεια να συνηθίσω και να ξεχωρίσω, μέσα σ' αυτό το περιβάλλον και τις συμπεριφορές, το σαιξπηρικό κείμενο, πρέπει να ομολογήσω πως το πέτυχα σχετικά γρήγορα κι όχι μόνο το κείμενο και το έργο χάρηκα αλλά και πολλούς από τους αναχρονισμούς, τα σχόλια και τα ευρήματα που πυροδοτούν ένα επιπλέον ενδιαφέρον.

Ο άξιος θίασος των δεκατριών ηθοποιών ανταποκρίνεται, διακρίνεται με υποκριτικό, μεταμορφωτικό, κινησιολογικό και λεξι-παιχτικό οίστρο σε περισσότερους από είκοσι πέντε ρόλους. Τον αποτελούν οι Άκης Σακελλαρίου, Γιάννης Νταλιάνης, Βασίλης Καραμπούλας, Αργύρης Ξάφης, Γιώργος Γλάστρας, Δημήτρης Πλειώνης, Κώστας Μπερικόπουλος, Σωκράτης Πατσίκας, Βασίλης Μαυρογεωργίου, Θανάσης Δήμου, Άννα Μάσχα, Ιωάννα Παπιά, Άννα Καλαϊτζίδου. Το βέβαιο είναι ότι αν έπρεπε και σήμερα –όπως επί Σαίξπηρ– ν' ανεβάζουν σημαία στην κορυφή του θεάτρου για το τι παίζεται μέσα (μαύρη για τραγωδία – λευκή για κωμωδία), σίγουρα το «Πόρτα» θα έμπαινε σε μέγα δίλημμα μ' αυτό το μοναδικό έργο, διπλής όψης και υπόστασης.

– Άννυ Θ. Κολτσιδοπούλου